

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਬਿਖਈ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਇਵ ਹੀ ਗੁਦਾਰੈ ॥ ਗੋਬਿੰਦੁ ਨ ਭਜੈ ਅਹੰਬੁਧਿ ਮਾਤਾ ਜਨਮੁ
ਜੂਐ ਜਿਉ ਹਾਰੈ ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਾ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਤਿਸ ਸਿਉ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਹਿਤਕਾਰੈ ॥
ਛਾਪਰੁ ਬਾਂਧਿ ਸਵਾਰੈ ਤ੍ਰਿਣ ਕੇ ਦੁਆਰੈ ਪਾਵਕੁ ਜਾਰੈ ॥੧॥ ਕਾਲਰ ਪੋਟ ਉਠਾਵੈ ਮੂੰਡਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮਨ
ਤੇ ਡਾਰੈ ॥ ਓਢੈ ਬਸਤ੍ਰੁ ਕਾਜਰ ਮਹਿ ਪਰਿਆ ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਫਿਰਿ ਝਾਰੈ ॥੨॥ ਕਾਟੈ ਪੇਡੁ ਡਾਲ
ਪਰਿ ਠਾਢੈ ਖਾਇ ਖਾਇ ਮੁਸਕਾਰੈ ॥ ਗਿਰਿਓ ਜਾਇ ਰਸਾਤਲਿ ਪਰਿਓ ਛਿਟੀ ਛਿਟੀ ਸਿਰ ਭਾਰੈ ॥੩॥
ਨਿਰਵੈਰੈ ਸੰਗਿ ਵੈਰੁ ਰਚਾਏ ਪਹੁਚਿ ਨ ਸਕੈ ਗਵਾਰੈ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੰਤਨ ਕਾ ਰਾਖਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ
ਨਿਰੰਕਾਰੈ ॥੪॥੧੦॥ {ਪੰਨਾ 1205}

ਪਦਾਰਥ:- ਬਿਖਈ—ਵਿਸ਼ਈ ਵਿਕਾਰੀ ਮਨੁੱਖ। ਰੈਨਿ—ਰਾਤ। ਇਵ ਹੀ—ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ (ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ) ਹੀ।
ਗੁਦਾਰੈ—ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ ਹੈ। ਨ ਭਜੈ—ਨਹੀਂ ਸਿਮਰਦਾ। ਅਹੰਬੁਧਿ—ਹਉਮੈ, ਅਹੰਕਾਰ। ਮਾਤਾ—ਮਸਤ। ਜੂਐ—
ਜੂਏ ਵਿਚ। ਜਿਉ—(ਜੁਆਰੀਏ) ਵਾਂਗ। 1। ਰਹਾਉ।

ਅਮੋਲਾ—ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਸਿਉ—ਨਾਲ। ਹਿਤਕਾਰੈ—ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਛਾਪਰੁ
ਤ੍ਰਿਣ ਕੇ—ਕੱਖਾਂ ਦਾ ਛੱਪਰ। ਬਾਂਧਿ—ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਬਣਾ ਕੇ। ਦੁਆਰੈ—(ਛੱਪਰ ਦੇ) ਬੂਹੇ ਉੱਤੇ। ਪਾਵਕੁ—ਅੱਗ।
ਜਾਰੈ—ਬਾਲਦਾ ਹੈ। 1।

ਕਾਲਰ ਪੋਟ—ਕੱਲਰ ਦੀ ਪੋਟਲੀ। ਮੂੰਡਹਿ—ਸਿਰ ਉੱਤੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ—ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਾਮ-ਜਲ।
ਤੇ—ਤੋਂ, ਵਿਚੋਂ। ਡਾਰੈ—ਸੁੱਟ ਦੋਂਦਾ ਹੈ। ਓਢੈ—ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ। ਕਾਜਰ ਮਹਿ—ਕੱਜਲ ਵਿਚ, ਕਾਲਖ-ਭਰੇ ਕਮਰੇ
ਵਿਚ। ਪਰਿਆ—ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ। ਬਹੁਰਿ—ਮੁੜ। ਝਾਰੈ—ਝਾੜਦਾ ਹੈ। 2।

ਪੇਡੁ—ਰੁੱਖ। ਡਾਲ—ਟਹਿਣੀ। ਪਰਿ—ਉੱਤੇ। ਠਾਢੈ—ਖਲੋਤਾ ਹੋਇਆ। ਮੁਸਕਾਰੈ—ਮੁਸਕ੍ਰਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਇ—ਜਾ
ਕੇ। ਰਸਾਤਲਿ—ਪਤਾਲ ਵਿਚ, ਡੂੰਘੇ ਥਾਂ ਵਿਚ। ਛਿਟੀ ਛਿਟੀ—ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ, ਹੱਡੀ ਹੱਡੀ। ਪਰਿਓ ਸਿਰ ਭਾਰੈ—
ਸਿਰ-ਭਾਰ ਜਾ ਪਿਆ। 3।

ਸੰਗਿ—ਨਾਲ। ਗਵਾਰੈ—ਗਵਾਰ, ਮੂਰਖ। ਨਾਨਕ—ਹੇ ਨਾਨਕ! 4।

ਅਰਥ:- ਹੇ ਭਾਈ! ਵਿਸ਼ਈ ਮਨੁੱਖ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ (ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ) ਹੀ ਦਿਨ ਰਾਤ (ਆਪਣੀ ਉਮਰ) ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ ਹੈ।
(ਵਿਸ਼ਈ ਮਨੁੱਖ) ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਭਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਹੰਕਾਰ ਵਿਚ ਮੱਤਾ ਹੋਇਆ (ਆਪਣਾ ਮਨੁੱਖ) ਜਨਮ
(ਇਉਂ) ਹਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ (ਜੁਆਰੀਆ) ਜੂਏ ਵਿਚ (ਬਾਜ਼ੀ ਹਾਰਦਾ ਹੈ)। 1। ਰਹਾਉ।

ਹੇ ਭਾਈ! ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੀਮਤੀ ਹੈ (ਵਿਸ਼ਈ ਮਨੁੱਖ) ਉਸ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਪਾਂਦਾ, ਦੂਜਿਆਂ
ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਵਿਸ਼ਈ ਮਨੁੱਖ, ਮਾਨੋ) ਕੱਖਾਂ ਦਾ ਛੱਪਰ ਬਣਾ ਕੇ (ਉਸ ਨੂੰ) ਸਜਾਂਦਾ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ (ਪਰ ਉਸ ਦੇ) ਬੂਹੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗ ਬਾਲ ਦੋਂਦਾ ਹੈ (ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੇ ਸੜਨ ਦਾ ਖਤਰਾ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ)। 1।

ਹੇ ਭਾਈ! (ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਮਨੁੱਖ, ਮਾਨੋ) ਕੱਲਰ ਦੀ ਪੰਡ (ਆਪਣੇ) ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ
ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਾਮ-ਜਲ (ਆਪਣੇ) ਮਨ ਵਿਚੋਂ (ਬਾਹਰ) ਸੁੱਟ ਦੋਂਦਾ ਹੈ, ਕਾਲਖ (-ਭਰੇ ਕਮਰੇ)
ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ (ਚਿੱਟੇ) ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ (ਕੱਪੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਈ ਕਾਲਖ ਨੂੰ) ਮੁੜ ਮੁੜ ਝਾੜਦਾ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। 2।

ਹੇ ਭਾਈ! (ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ, ਮਾਨੋ, ਰੁੱਖ ਦੇ ਹੀ) ਟਾਹਣ ਉੱਤੇ ਖਲੋਤਾ ਹੋਇਆ (ਉਸੇ) ਰੁੱਖ

ਨੂੰ ਵੱਢ ਰਿਹਾ ਹੈ, (ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਠਿਆਈ ਆਦਿਕ) ਖਾ ਖਾ ਕੇ ਮੁਸਕਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। (ਪਰ ਰੁੱਖ ਵੱਢਿਆ ਜਾਣ ਤੇ ਉਹ ਮਨੁੱਖ) ਡੂੰਘੇ ਟੋਏ ਵਿਚ ਜਾ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ, ਸਿਰ-ਭਾਰ ਡਿੱਗ ਕੇ ਹੱਡੀ ਹੱਡੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।੩।

ਹੇ ਭਾਈ! ਮੂਰਖ (ਵਿਕਾਰੀ) ਮਨੁੱਖ ਉਸ ਸੰਤ ਜਨ ਨਾਲ ਸਦਾ ਵੈਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਭੀ ਵੈਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। (ਮੂਰਖ ਉਸ ਸੰਤ ਜਨ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ) ਉਸ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਹੇ ਨਾਨਕ! ਆਖ—(ਵਿਕਾਰੀ ਮੂਰਖ ਮਨੁੱਖ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ) ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਦਾ ਰਾਖਾ ਨਿਰੰਕਾਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ (ਸਦਾ ਆਪ) ਹੈ।੪।੧੦।